

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 10. mája 2011 v trestnej veci **O. T.**, o sťažnosti prokurátorky krajskej prokuratúry proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 21. februára 2011, sp. zn. 1 T 1/2005, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. napadnuté uznesenie **z r u š u j e** a Krajskému súdu v Košiciach **u k l a d á**, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach napadnutým uznesením z 21. februára 2011, sp. zn. 1 T 1/2005, podľa § 447 ods. 1 Tr. por. upustil od výkonu ochranného liečenia u odsúdeného **O. T.**, ktoré mu bolo uložené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 14. marca 2005, sp. zn. 1 T 1/2005, podľa § 72 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podala sťažnosť prokurátorka krajskej prokuratúry.

V písomnom odôvodnení sťažnosti uviedla, že súd pri rozhodovaní o návrhu odsúdeného O. T. o upustenie od výkonu ochranného liečenia vychádzal zo skutočnosti, že odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody približne šesť a pol roka a počas celej tejto doby abstínuje. V danom prípade však nezabezpečil relevantné podklady pre takéto rozhodnutie, v dôsledku čoho nedostatočne vyhodnotil, či reálne došlo k zániku okolností, ktoré boli dôvodom jeho uloženia. Bolo potrebné skúmať podmienky upustenia od výkonu ochranného liečenia so zreteľom na účel sledovaný konkrétnym ochranným opatrením, ako aj zhodnotiť stav alkoholizmu u odsúdeného, najmä k akým zmenám uňho v tomto smere došlo. Podkladom pre upustenie od výkonu ochranného liečenia mohlo byť napr. znalecké dokazovanie, z ktorého by vyplýval záver, že u odsúdeného došlo k evidentnému zlepšeniu zdravotného stavu alebo, že v procese vývoja alkoholizmu uňho nastala taká zmena, že by vykonanie uloženého ochranného liečenia bolo zbytočné.

Prokurátorka krajskej prokuratúry poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. Tpjf 70/76, z ktorého vyplýva, že samotná nútená abstinencia v priebehu dlhšieho výkonu trestu odňatia slobody nestačí k prevýchove alkoholika. Abstinencia vynútená výkonom trestu odňatia slobody sama osebe neznamena vytvorenie dostatočných psychických predpokladov na trvalú zdržanlivosť od požívania alkoholických nápojov. Takýto výsledok je možné dosiahnuť len liečbou, ktorej významnou súčasťou je pôsobenie na psychické vlastnosti liečenej osoby a vytváranie trvalého odporu k požívaniu alkoholu. Preto samotný fakt abstinencie počas výkonu trestu odňatia slobody nemôže byť spravidla dostatočným dôvodom na upustenie od výkonu ochranného protialkoholického liečenia. Poznamenala, že súd by sa pri rozhodovaní o upustení od výkonu ochranného liečenia mal opierať o odborné lekárske znalosti, resp. o vyjadrenie znalca alebo lekára protialkoholického oddelenia psychiatrickej liečebne alebo iného zdravotníckeho zariadenia zaoberajúceho sa protialkoholickou liečbou.

Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a Krajskému súdu v Košiciach uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podľa § 192 Tr. por. správnosť výrokov, proti ktorým bola podaná sťažnosť, ako i konanie, ktoré týmto výrokom predchádzalo a zistil, že sťažnosť prokurátorky krajskej prokuratúry je dôvodná.

Podľa § 446 ods. 1 Tr. por. o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhoduje na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykáciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu súd, v ktorého obvode je liečebné zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, na verejnom zasadnutí; predtým musí byť odsúdený vyslúchnutý.

Podľa § 447 ods. 1 Tr. por. o upustení od výkonu ochranného liečenia pred jeho začiatkom rozhodne súd, ktorý ochranné liečenie uložil, a to na verejnom zasadnutí na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykáciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu.

Odsúdený O. T. v písomnom podaní (doručenom Krajskému súdu v Košiciach 13. januára 2011) požiadal o upustenie od výkonu ochranného protialkoholického liečenia ústavnou formou, ktoré mu bolo uložené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 14. marca 2005, sp. zn. 1 T 1/2005, podľa § 72 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005, prípadne o zmenu spôsobu jeho výkonu z ústavnej formy na formu ambulantnú.

Uviedol v ňom, že vzhľadom na to, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody a neprichádza do styku s alkoholom, nemá potrebu ho požívať, rovnako ako je nepravdepodobné, aby sa v budúcnosti k jeho požívaniu vrátil. Trestného činu, z ktorého bol právoplatne uznaný za vinného, sa síce dopustil pod vplyvom alkoholu v ťažkom stupni opilsti, v dôsledku čoho mu súd uložil ochranné liečenie, avšak nikdy predtým nebol na alkohole závislý, ani nebol jeho pravidelným požívateľom. Nakoľko má záujem požiadať o podmienené prepustenie a uložené ochranné liečenie mu v tom bráni, podal návrh na upustenie od výkonu ochranného liečenia, resp. jeho zmenu z ústavnej formy na ambulantnú, ktorú by mohol v prípade jeho prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody vykonávať v zdravotníckom zariadení v Rožňave.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po predložení a preskúmaní spisového materiálu zistil, že Krajský súd v Košiciach postupoval formálne správne, keď na verejnom zasadnutí ako vecne a miestne príslušný rozhodol v zmysle § 447 Tr. por. o upustení od výkonu ochranného liečenia, a nie v zmysle § 446 Tr. por. o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia, nakoľko bolo týmto súdom zistené, že u odsúdeného O. T. sa s výkonom ochranného protialkoholického liečenia pre nedostatok kapacitných miest Ústavu pre výkon väzby Prešov, s miestom výkonu služby v Sabinove doposiaľ nezačalo, hoci už 27. augusta 2009 bol zaradený do poradovníka (č. l. 245).

Podľa § 74 ods. 2 Tr. por. veta prvá ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel.

Podľa § 74 ods. 3 Tr. por. od výkonu ochranného liečenia súd upustí, ak zaniknú pred jeho začatím okolnosti, pre ktoré bolo uložené.

Pokiaľ ide o účel ochranného liečenia, krajský súd správne poznamenal, že výkon ochranného liečenia má význam len vtedy, ak vzhľadom na osobu páchatel'a je zrejmé, že jeho účel možno dosiahnuť, pričom sa vyžaduje najmä pozitívny postoj odsúdeného k aktivitám vedúcim k jeho liečbe.

Z tohto hľadiska je potrebné konštatovať, že nútená abstinencia od požívania alkoholických nápojov u odsúdeného O. T. vyvolaná výkonom trestu odňatia slobody sama osebe nepredstavuje dôvod na to, aby sa nezačalo, resp. upustilo od výkonu uloženého ochranného, a tým vôbec nedošlo k dosiahnutiu účelu ním sledovaného.

Ďalej Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že Krajský súd v Košiciach pochybil, keď upustil od výkonu ochranného liečenia uloženého odsúdenému O. T. len na základe jeho písomnej žiadosti a výsluchu vykonaného na verejnom zasadnutí, počas ktorého uviedol, že nebude požívať alkoholické nápoje a pod ich vplyvom páchať trestnú činnosť.

Podkladom pre rozhodnutie súdu o upustení od výkonu ochranného liečenia musia byť odborné lekárske znalosti vo forme znaleckého posudku alebo odborného vyjadrenia. Iba vyjadrenie odsúdeného nepostačuje na to, aby súd sám vo veci rozhodol.

Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných zákonných ustanovení Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 10. mája 2011

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Monika Ivančíková